JARZYNA

Marcelina Jarnuszkiewicz

Obecnie JARZYNA to inaczej ‘roślina warzywna, warzywo’, dawniej była to ‘potrawa z warzyw’ (np. szczaw na jarzynę, sałata głowiasta na jarzynę – takie przepisy znajdziemy w słynnej, XIX-wiecznej książce kucharskiej Lucyny Ćwierciakiewiczowej), jeszcze dawniej zaś – ‘kasza’, a jeszcze, jeszcze dawniej – ‘zboże jare, czyli siane na wiosnę’. JARZYNA była więc przeciwieństwem OZIMINY. Słowo JARZYNA wywodzi się bowiem od przymiotnika JARY, czyli ‘wiosenny’. Pierwotne znaczenie rzeczownika JARZYNA to ‘wszystko, co jare’, czyli wszelkie (jadalne) rośliny, przede wszystkim te uprawiane i wysiewane na wiosnę (np. kapusta, marchew, buraki).
Od rzeczownika JARZYNA – już w znaczeniu ‘potrawa z warzyw’ – utworzono w XIX w. rzeczownik JAROSZ ‘ten, kto jada tylko jarzyny; ten, kto nie jada mięsa’, a dopiero w XX w. – przymiotnik JARSKI ‘składający się z jarzyn; bezmięsny’.